

Rok akademicki:

2018/19

Jednostka prowadząca:

Wydział Filozoficzny

Kierunek:

Filozofia

Specjalność:

etyka stosowana

Poziom:

studia drugiego stopnia (magisterskie uzupełniające), stacjonarne

Nazwa przedmiotu:

Wykład monograficzny

Nazwa szczegółowa przedmiotu:

Dzieje prawdy w XXI wieku

Język:

PL

Typ przedmiotu:

Przedmiot obieralny:

tak

Rok studiów, semestr:

rok II, semestr letni

Wymiar:

wykład: 30 godz.

Punkty ECTS:

wykład: 2

Forma zaliczenia:

wykład: egzamin

Prowadzący:

wykład: dr Adam Workowski;

Koordinator sylabusu:

dr Adam Workowski

Sylabus dostępny w ramach:

- [Wykład monograficzny](#) [na kierunku:] [Filozofia](#) (F), studia pierwszego stopnia (licencjackie), stacjonarne, III rok, semestr letni
  - [prowadzący wykład:30h/e/3ECTS]: dr Adam Workowski;
- [Wykład monograficzny](#) [na kierunku:] [coaching i doradztwo filozoficzne](#) (F_cidf), studia drugiego stopnia (magisterskie uzupełniające), stacjonarne, I rok, semestr letni
  - [prowadzący wykład:30h/e/2ECTS]: dr Adam Workowski;

- [Wykład monograficzny](#) [na kierunku:] [etyka stosowana](#) (F_es), studia drugiego stopnia (magisterskie uzupełniające), stacjonarne, II rok, semestr letni
  - [prowadzący wykład:30h/e/2ECTS]: dr Adam Workowski;
- [Wykład monograficzny](#) [na kierunku:] [etyka stosowana](#) (F_es), studia drugiego stopnia (magisterskie uzupełniające), stacjonarne, I rok, semestr letni
  - [prowadzący wykład:30h/e/2ECTS]: dr Adam Workowski;
- [Wykład monograficzny](#) [na kierunku:] [filozofia a chrześcijaństwo](#) (F_fch), studia drugiego stopnia (magisterskie uzupełniające), stacjonarne, I rok, semestr letni
  - [prowadzący wykład:30h/e/2ECTS]: dr Adam Workowski;
- [Wykład monograficzny](#) [na kierunku:] [filozofia a chrześcijaństwo](#) (F_fch), studia drugiego stopnia (magisterskie uzupełniające), stacjonarne, II rok, semestr letni
  - [prowadzący wykład:30h/e/2ECTS]: dr Adam Workowski;
- [Wykład monograficzny](#) [na kierunku:] [filozofia systematyczna](#) (F_fs), studia drugiego stopnia (magisterskie uzupełniające), stacjonarne, II rok, semestr letni
  - [prowadzący wykład:30h/e/2ECTS]: dr Adam Workowski;
- [Wykład monograficzny](#) [na kierunku:] [filozofia systematyczna](#) (F_fs), studia drugiego stopnia (magisterskie uzupełniające), stacjonarne, I rok, semestr letni
  - [prowadzący wykład:30h/e/2ECTS]: dr Adam Workowski;
- [Wykład monograficzny](#) [na kierunku:] [filozofia w nauce](#) (F_fwn), studia drugiego stopnia (magisterskie uzupełniające), stacjonarne, I rok, semestr letni
  - [prowadzący wykład:30h/e/2ECTS]: dr Adam Workowski;
- [Wykład monograficzny](#) [na kierunku:] [filozoficzne podstawy nauk kognitywnych](#) (F_fpnk), studia drugiego stopnia (magisterskie uzupełniające), stacjonarne, II rok, semestr letni
  - [prowadzący wykład:30h/e/2ECTS]: dr Adam Workowski;

Wymagania wstępne:

Ogólna znajomość filozofii i kultury współczesnej

Cele:

Student poznaje historię problematyki prawdy. Potrafi opisać teorie i kryteria prawdy. Rozumie

tradycyjne spory o obiektywność i subiektywność prawdy. Umie pokazać specyfikę współczesnych sporów o prawdę. Potrafi określić pojęcia prawdy, kłamstwa, fake-news, post-prawdy i bullshit. Rozpoznaje, że obecnie ludzie nie tylko wątpią w osiągnięcie prawdy, ale również w to, że prawda jest wartością. Potrafi ocenić raczej hipotezy, że wielkim i bardzo aktualnym wrogiem prawdy jest nie tylko kłamstwo, ale również bullshit – pustosłowie, które jest obojętne naprawdę i fałsz.

Treści kształcenia:

Wiele wskazuje, że znaczenie pojęcia prawdy w naszych czasach ulega zasadniczym zmianom. Nie tylko zaostrza się spór o obiektywność i relatywność prawdy. Wzbiera fala kłamstwa, pół-prawd i pustosłowia. Lecz przełomowe dla naszych czasów jest zwątpienie nie tylko w osiągnięcie prawdy, ale nawet w jej wartość. Próbuje się zastąpić pojęcie prawdy przez skuteczne narracje. Miara prawdy nie jest obiektywność, ale instrumentalna skuteczność. Wydaje się, że prawda znika z życia społecznego.

Utrzymuje się w nauce i w ludzkim pragnieniu osobistej autentyczności.

Pamiętając straszną historię totalitaryzmów – znamy potęgę kłamstwa. Nowomowa propagandy była gry w ukrywanie prawdy. Lecz w naszych czasach „tonie” w wielości półprawd, półkłamstw i w oceanie pustosłowia. Żeby opisać nową sytuację bezradnie używamy obcych terminów „post-prawda”, „fake-news” czy „Bullshit”. Czy pod modnymi terminami – kryją się odwieczne sztuczki ideologii i propagandowe kłamstwa? A może warto zbadać hipotezę, że w naszych czasach pojawia się coś jakościowo nowego: dawniej ludzie szukali i skrywali prawdę – a dziś mają dostęp niemal wszędzie, wybierają grę w Bullshit (gówno prawdę) w której prawda i kłamstwo są im doskonale obojętne.

Treści merytoryczne – Pełny opis:

T_1 Klasyczne teorie i kryteria prawdy

T_2 Spory o obiektywność prawdy

T_3 Czy prawda ma wartość?

T_4 Sceptycyzm wobec możliwości osiągnięcia prawdy

T_5 Swoistość zagadnienia kłamstwa

T_6 Skuteczne narracje a prawda

T_7 Czy nauka współczesna chroni obiektywną prawdę?

T_8 Autentyczność jako kryjówka prawdy w jednostce

T_9 Prawda w dobie Internetu

T_10 Aktualność teorii „trzech prawd” Tischnera

T_11 Czy modne terminy „post-prawda”, „fake-news” bullshit – to nowe nazwy na dobrze znane zjawiska?

T_12 Bullshit a kłamstwo

Efekty kształcenia:

E_1 student zna metafizyczne, społeczne i osobiste aspekty prawdy. Potrafi zastosować opisy i teorie prawdy, kłamstwa i Bullshit do opisu życia społecznego i prywatnego

Metody i narzędzia dydaktyczne:

M_1 wygłaszanie wykładu

M_2 przybliżanie problematyki przez analizowanie przykładów z doświadczenia

M_3 komentowanie współczesnych tekstów filozoficznych

M_4 Dyskusja spornych fragmentów wykładów

Sposoby sprawdzania i warunki zaliczenia:

W_1 Napisanie eseju na temat wybrany z tytułów wykładów lub na temat autorski uzgodniony z wykładowcą (tydzień przed zakończeniem zajęć)

W_2 Ustna obrona eseju

W_3 Przygotowanie i ustne przedstawienie problemów poruszonych w trakcie wykładu

W_4 Czynny udział w dyskusji

Lektury podstawowe:

1. K. Ajdukiewicz, Główne zagadnienia i kierunki filozofii (różne wydania)
2. H. G. Gadamer, Cóż to jest prawda? W: Tenże, Rozum, Słowo, Dzieje. Szkice wybrane, Warszawa 1979, s. 32-46. (przesyłam plik)
3. R. Ziemińska, Spór relatywizmu z absolutyzmem na temat pojęcia prawdy [w:] Roczniki Filozoficzne 1/2019.
4. A. Grobler, Prawda a względność, Kraków 2002.
5. F. Nietzsche, O prawdzie i kłamstwie w pozamoralnym sensie, [w:] TENŻE, Pisma pozostałe 1862-1875, Kraków 1993.
6. A. Szahaj, Relatywizm i fundamentalizm oraz inne szkice z filozofii kultury i polityki, Warszawa 2008.
7. J. Szymik, Prawda jako fundament życia, (przesyłam artykuł dostępny w Sieci).
8. H. G. Frankfurt, O wciskaniu kitu, Warszawa 2008.
9. A. Sokal, Modne bzdury: o nadużywaniu pojęć z zakresu nauk ścisłych przez postmodernistycznych intelektualistów, Warszawa 2004.
10. T. Grabowski (red.), Postprawda. Spojrzenie krytyczne, Kraków 2018 (całość dostępna w Sieci).
11. K. Twardowski, O tak zwanych prawdach względnych, [w:] TENŻE, Wybrane pisma filozoficzne, Warszawa 1965.

Lektury uzupełniające:

1. Michael P. Lynch, True to Life: Why Truth Matters, Cambridge, Mass.: The MIT Press, 2004.
2. L. McIntyre, Post-truth, Cambridge 2019.
3. G. L. Hardcastle, G. Reisch, Bullshit and Philosophy, Chicago 2006.
4. J. Ball, Post-Truth: How Bullshit Conquered the World, New York 2017.
5. L. Penny, Your Call Is Important to Us: The Truth About Bullshit, Toronto 2005.

Uwagi: